

ARKEOLOGISK FÖRUNDESRÖKNING 2023

Jonas Carlsson

ARKEOLOGISK FÖRUNDESRÖKNING AV L2022:7203

Halland, Övraby socken, Fotstad 21:1, L2022:7203

KULTURMILJÖ HALLAND RAPPORT 2023:99

EN DEL AV HALLANDS KULTURHISTORISKA MUSEUM

Stiftelsen Hallands Läns museer, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2023

Arkeologisk förundersökning 2023

Bild framsida: Landskapet direkt sydöst om förundersökningsytan. Mot sydöst. Foto: 2023-103-2, Jonas Carlsson.

Form och layout: Kulturmiljö Halland

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet

Ärende nr ms2006/02316.

INNEHÅLL

Sammanfattning	3
Bakgrund	3
Tidigare insatser	3
Syfte och metod	3
Topografi och fornlämningsmiljö	7
Resultat	7
Anläggningar	7
Tolkningsförslag	8
Åtgärdsförslag	8
Referenser	8
Tekniska och administrativa uppgifter	9
 Bilagor	 10
Bilaga 1 Fotolista	
 Rapporter Kulturmiljö Halland 2023	 12

Figur 1. Förundersökningens läge markerat på Lantmäteriets karta. Skala 1:50 000. (CC).

SAMMANFATTNING

Kulturmiljö Halland utförde en arkeologisk förundersökning av fornlämning L2022:7203 i Övraby socken på uppdrag av Laholmsbuktens VA. Arbetet utfördes i början av april 2023. Med hjälp av en traktorgrävmaskin avlägsnades matjorden inom en sammanlagd yta av 78 kvadratmeter fördelat till tre schakt. Ett fåtal anläggningar påträffades och undersöktes, dessa var dock av ringa grad samt fåtaliga. Detta medför att Kulturmiljö Halland ej förordar ytterligare arkeologiska åtgärder innan exploatering kan ta vid.

BAKGRUND

Inför att Laholmsbuktens VA skulle utföra arbete inom Övraby socken utförde arkeologer från Kulturmiljö Halland en arkeologisk förundersökning av Fornlämning L2022:7203 enligt länsstyrelsens beslut 431-297-23. Arbetet utfördes under början av april 2023 under goda väderleksförhållanden.

TIDIGARE INSATSER

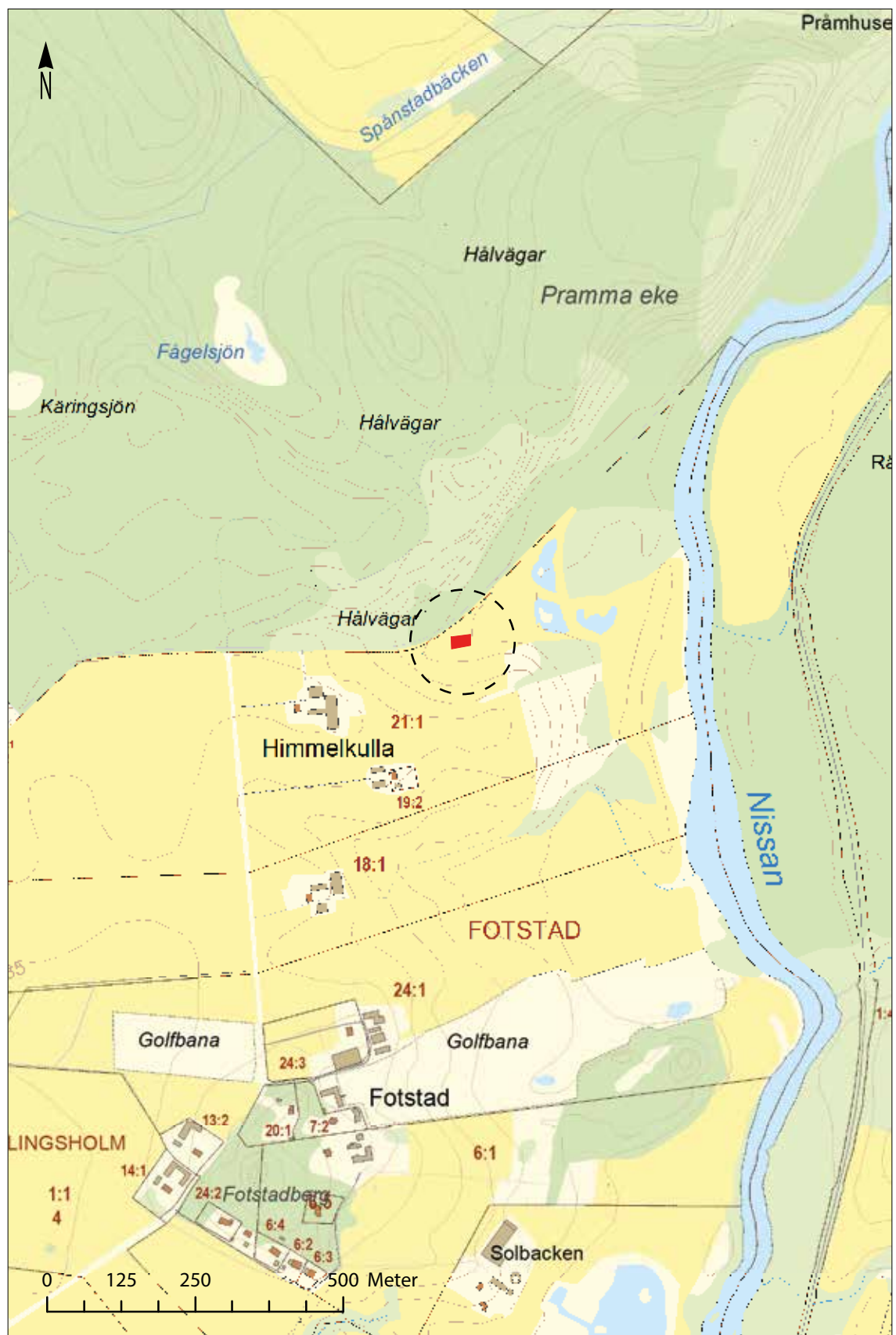
Fornlämningen är sedan tidigare känd genom utförd arkeologisk utredning. Vid utredningen påträffades fåtalet möjliga anläggningar (Carlsson 2022).

SYFTE OCH METOD

Uppdragets syfte var att bekräfta eller dementera förekomsten av tidigare kända fornlämning L2022:7203 då denna enbart var känd genom arkeologisk utredning.

I det fall fornlämningen kunde bekräftas skulle fornlämningens karaktär, datering, utbredning och komplexitet fastställas och dokumenteras samt ta tillvara fornfynd. Resultaten ska kunna användas av undersökare för att bedöma och beräkna omfattningen av en arkeologisk undersökning. Resultaten ska också kunna användas i företagarens planering.

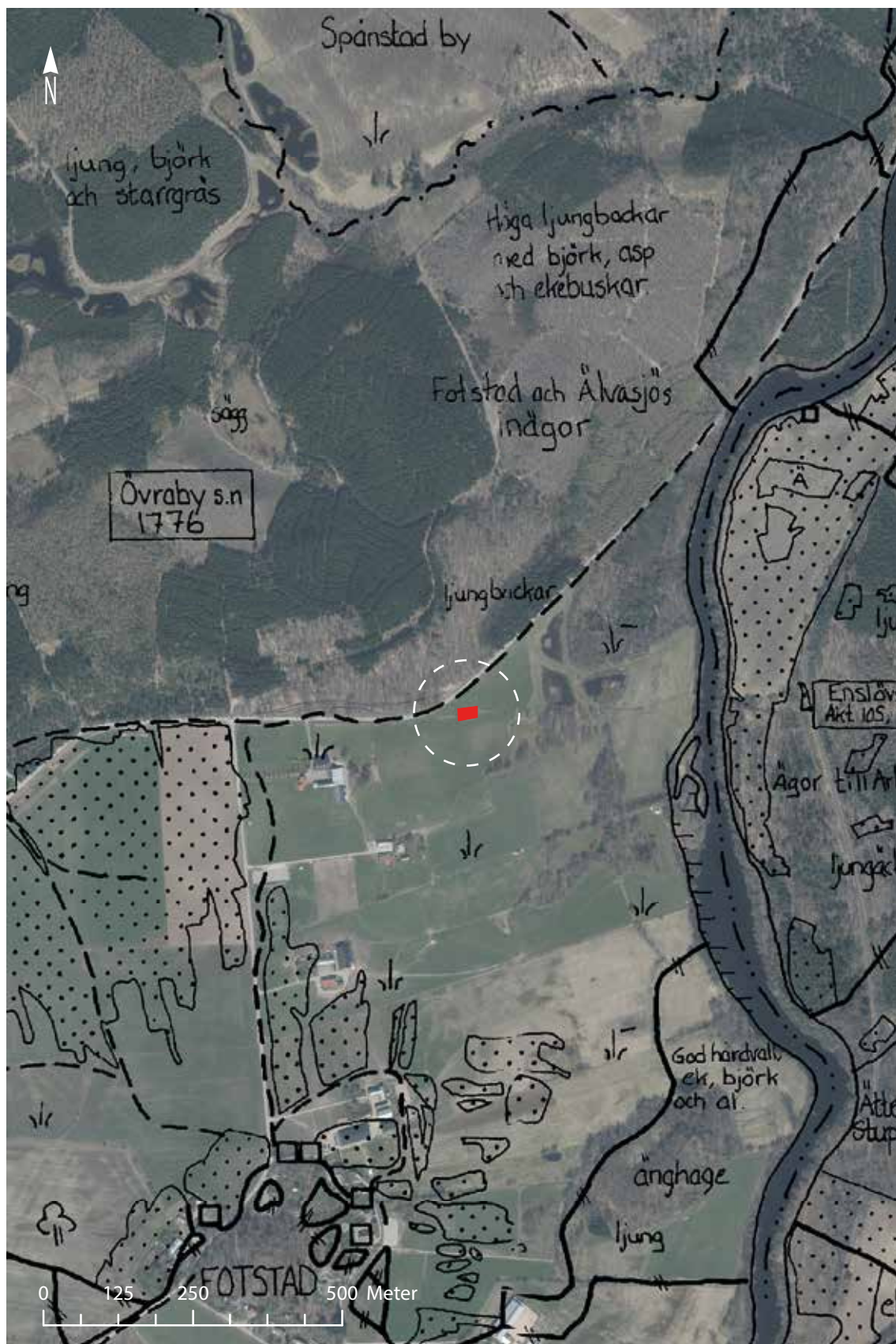
En traktorgrävmaskin med 1,6 meter bred planskopa nyttjades vid schaktningsarbetet. Schakt maskingrävdes i anslutning till de ytor som under utredningen uppvisade möjliga arkeologiska lämningar. Därtill öppnades ytterligare schakt inom arbetsområdet i avgränsande syfte. Schaktad yta rensades för hand i syfte att hitta anläggningar samt fynd. Schakten mättes in med NRTK-GPS och efterbehandlades med programvarorna Intrasis 3.2 och ArcGis 10.8.

Figur 2. Fastighetskartan, med förundersökningsområdet markerat. Skala 1:10 000.

Figur 3. Fornlämningar i förundersökningsområdets omnejd. Ekvidistanslinjer med 5 meters intervaller samt ortofoto som bakgrund. Skala 1:10 000

Figur 4. Historiskt kartöverlägg med ortofoto som bakgrundskarta. Skala 1:10 000

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGS MILJÖ

Förundersökningsområdet uppgick till 600 kvadratmeter och utgjordes av en plan yta som vid tiden för förundersökningen nyttjades som beteshage. Ytan ligger cirka 18 meter över havet. Direkt till nordväst löper väg 636 följt av en skogsklädd moränås som reser sig över landskapet, till väst och syd finns istället en plåtå som nyttjas för jordbruk. Mot öster skär Nissan landskapet. Enligt SGU ska undergrunden utgöras av post-glacial sand, omgivet av morän, silt och svämsediment.

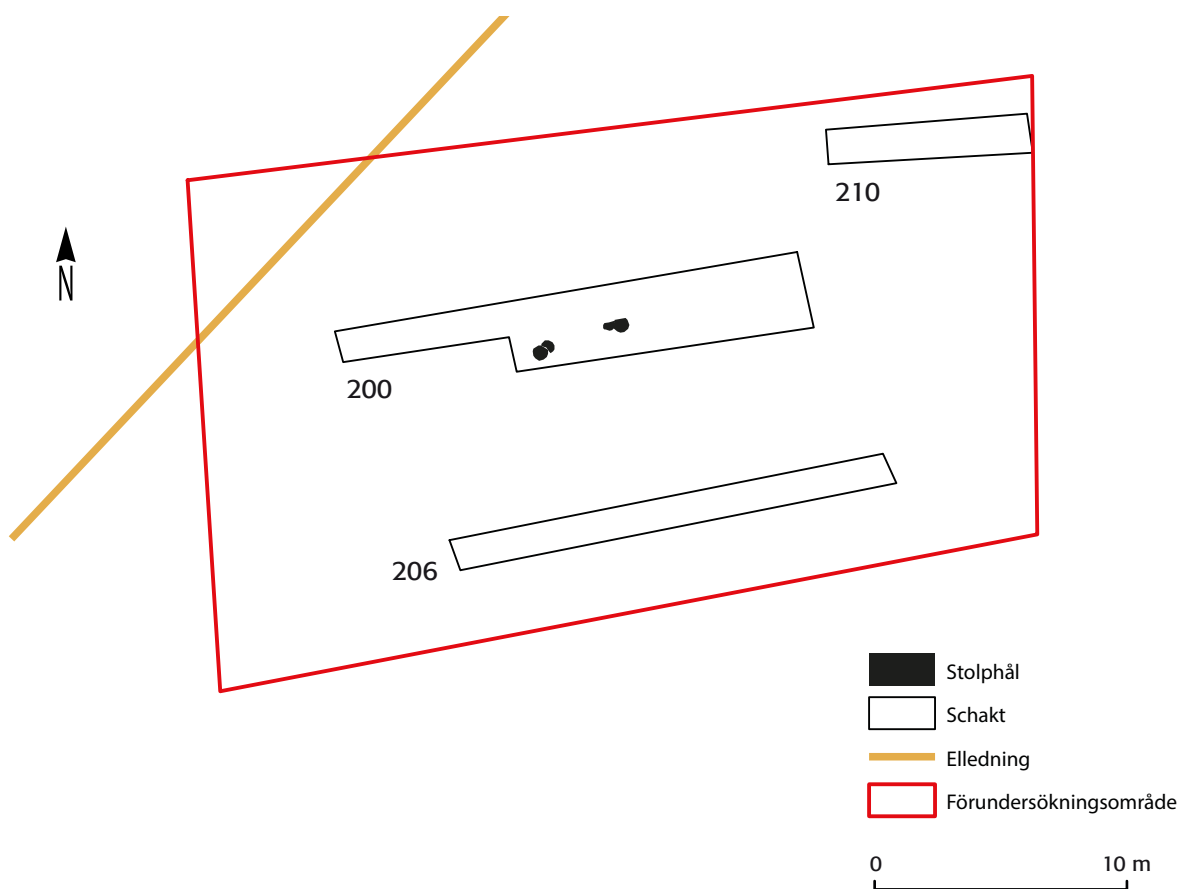
I närområdet finns ett flertal fornlämningar registrerade. Främst utgörs dessa av stensättningar och högar belägna på moränåsen direkt nordväst om förundersökningsytan. I samma riktning ligger även färdvägs-systemet L1996:5982. Utöver dessa finns flertalet fyndplatser samt boplatser som är kända genom ytfynd. Under historisk tid förefaller närområdet ha nyttjats främst som betes- eller utmark.

RESULTAT

Matjordens tjocklek uppgick till 0,4 meter, följt av en cirka 0,1 meter tjock sandlins. Sandlinsen framkom enbart i ytans mittersta samt södra schakt. I detta framkom två anläggningar. Vid 0,5 meters djup framkom ett äldre matjordslager. Vid 0,8 meters djup övergick matjorden till brun sand. Spadstick i sanden påvisade att lagret är cirka 0,2 meter djupt innan det övergår till torvigt svämsediment.

ANLÄGGNINGAR

Vid utredning 2022 hade nu påträffade anläggningar tolkats som omsatta stolphål, det vill säga två stolphål som överlappar varandra. Dock vid genomgrävning av påträffade anläggningar visade sig dessa utgöra enskilda objekt. Båda var mycket diffusa och grunda. De mätte cirka 0,7 x 0,5 meter med ett djup av cirka 0,1 meter.

Figur 5. Grävda schakt med ID. Skala 1:300

Lager	Djup, meter.
Matjord	0–0,4
Sandlins	0,4–0,5
Äldre matjordslager	0,5–0,8
Undre sandlager	0,8–1
Svåmsediment	1+

Tabell 1. Lagerföljd.

TOLKNINGSFÖRSLAG

De anläggningar som framkom vid förundersökningen visade sig vid genomgrävning mycket diffusa, och i avsaknad av ytterligare anläggningar måste dess informationspotential ses som mycket låg. Därav kan man ej föra någon vidare tolkning av platsen.

Den omväxlande lagerföljd som uppdagades inom förundersökningsytan är sannolikt resultatet av dels material som plogats ned från ovanliggande höjder,

dels förändrade vattennivåer i Nissan som periodvis sköljt över området med svåmsediment som resultat.

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

Påträffade anläggningar förefaller solitära och utan omgivande kontext som kan bidra till platsens tolkning, medför detta att Kulturmiljö Halland anser att lokalen kan tas i anspråk för exploatering utan ytterligare arkeologiska åtgärder. Fornlämningen kommer även registreras som undersökt och borttagen i databasen Fornsök.

REFERENSER

Carlsson, Jonas (2022) *Arkeologisk utredning vid Fotstad*. Rapport Kulturmiljö Halland 2022:90. Halmstad.

Figur 6. Översikt schakt 206 samt lager där i. Foto mot nordöst. Foto: 2023-103-1, Jonas Carlsson.

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsens beslutsnummer:	431-297-23
Eget diarienummer:	2023-60
Uppdragsgivare:	Laholmsbuktens VA
Utförandetid:	5 april 2023
Personal:	Jonas Carlsson, Krister Kam Tayanin (Arkeologer), Patrik Bengtsson (Grävmaskinist)
Koordinatsystem:	Sweref 99 TM
Höjdsystem:	RH 2000
Läge:	Halland, Halmstads kommun, Överby socken, Fotstad 21:1, L2022:7203. Koordinater 373349 E 6288429 N.
Undersökt:	78 kvadratmeter.
Dokumentation:	Provgropar, schakt, anläggningar, lager mättes in med NRTK-GPS. Digital information finns tillgänglig i Intrasisprojektet Övraby202360F. Digitala fotografier har fotonummer 2023-00103-(1-2).
Fynd:	Inga fynd tillvaratogs
Prover:	Inga prover tillvaratogs
Datering:	-

BILAGOR

Bilaga 1 Fotolista

Foto nummer	Motiv	Mot väderstreck
2023-00103-01	Översikt schakt 206.	Nordöst.
2023-00103-02	Landskapet direkt sydöst om förundersökningsytan.	Sydöst

RAPPORTER KULTURMILJÖ HALLAND 2023

- 2023:37 Hasslöv 1:24, Laholms kommun, Hallands län, Hasslövs socken, Fornlämning L2020:3341, Arkeologisk förundersökning 2022
- 2023:38 Tullbroskolan, Herting 2:1, Antikvarisk förundersökning
- 2023:39 Öströö säteri, Öströö 1:11, Antikvarisk förundersökning
- 2023:40 Årstads kyrka, byte av värmesystem, antikvarisk medverkan
- 2023:41 Värö kyrka, interiör renovering, antikvarisk medverkan
- 2023:42 Halmstads teater, invändig ombyggnad
- 2023:43 Kulturgravar i Falkenbergs pastorat, åtgärdsprogram
- 2023:44 Små spår av 1700-tal vid Falkenbergshus i samband med schaktningsövervakning
Falkenberg, Herting 2:1, L1997:2181, L1997:1567, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2022
- 2023:45 Resterna efter tre flatmarksgravar från äldre bronsålder sydväst om Snickers hög, Halland, Laholm, Altona 2:1, L1996:5327 och L2022:3809, Arkeologisk förundersökning 2022
- 2023:46 Skogaby kapell, konservering och ommålning av inventarier, antikvarisk medverkan
- 2023:47 Sturegymnasiet. Tillgänglighetanpassning, antikvarisk förundersökning.
- 2023:48 Båtsmanstorpet nr 152 Hallmans, lagning av stråtak, antikvarisk medverkan
- 2023:49 Söndrums kyrka, utvändig renovering, antikvarisk medverkan
- 2023:50 Östra kyrkogården i Varberg, kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan, uppdatering
- 2023:51 Halmstads rådhus, Antikvarisk förundersökning inför fönsterrenovering
- 2023:52 Runda konsum, Antikvarisk förundersökning
- 2023:53 Återställa kulturvärden på en kyrkogård - Alfshögs kyrkogård
- 2023:54 Arkeologisk förundersökning inom Norra Villmanstrand, Halland, Snöstorps socken, Fyllinge 20:393, L1996:7169/Snöstorp RAÅ 114, L2021:7198, Arkeologisk förundersökning 2022
- 2023:55 Skummeslövs kyrka, Ny ljudanläggning. Antikvarisk medverkan.
- 2023:56 Sankt Clemens kyrka, Laholm, Ny ljudanläggning. Antikvarisk medverkan.
- 2023:57 Arkeologisk utredning vid Skrea Backe 2023, Halland, Skrea socken, Skrea 6:45
- 2023:58 Skummeslövs kyrka, Invändig ändring, Antikvarisk medverkan
- 2023:59 Eftermedeltida markhorisont under Badhusgatan, Halmstad stad, Halmstads kommun, Halmstad 5:13, RAÅ Halmstad 44:1/ L1997:3939, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2022
- 2023:60 Stadstomt i Kvarteret hästen Kvarteret Hästen laholm, Halland, Laholms stad och kommun, Fastighet Kv. Hästen 1 och 2, Arkeologisk Förundersökning 2023
- 2023:61 Antikvarisk förundersökning och konsekvensanalys av Lejonet 22, Falkenbergs stad
- 2023:62 St. Jörgens kyrkogård, uppdatering av bevarandeplan
- 2023:63 Vattenledning Mellby, Halland, Laholms kommun och socken
- 2023:64 Arkeologisk utredning väster om Falkenberg, Halland, Falkenberg kommun, Stafsinge socken, Fastigheterna Snickaren 10 m. fl. Arkeologisk utredning 2023
- 2023:65 Skottorps slott, diverse renoveringsåtgärder, Antikvarisk medverkan
- 2023:66 Bogserbåten 1, Byggnadsantikvarisk utredning
- 2023:67 Askome kyrka - värmesystem, antikvarisk medverkan
- 2023:68 Gravhög och stensättningar vid Kassakällor, Halland, Halmstad kommun, Holms och Övraby socken, Älvasjö 3:1, L1996:5605 (RAÅ Övraby 25:1), L2019:2289, L2019:2290, L2019:2291 och L1996:7190 (RAÅ Holm 134), Arkeologisk undersökning och förundersökning 2019, Arkeologisk undersökning 2020
- 2023:69 Torpa kyrka, höjning av läktarbarriären, antikvarisk medverkan
- 2023:70 Snöstorps kyrka, glasmonterkskåp, antikvarisk medverkan
- 2023:71 Söndrums kyrka, informationsmonitorer, antikvarisk medverkan
- 2023:72 Drängsereds kyrka, Höjning av läktarbarriären, antikvarisk medverkan
- 2023:73 Kinnareds kyrka, Höjning av läktarbarriären, antikvarisk medverkan
- 2023:74 Femsjö kyrka, Höjning av läktarbarriären, antikvarisk medverkan
- 2023:75 Hyltebruks kyrka, Höjning av läktarbarriären, antikvarisk medverkan
- 2023:76 Biskopstorp, Halland, Halmstad kommun, Kvibille socken, Biskopstorp 1:46, 3:1 & 8:1, Arkeologisk utredning 2023
- 2023:77 Knebildstorps gård, Halmstad 1:47, Halmstads kommun, Byggnadsantikvarisk utredning
- 2023:78 Södra Unnaryds kyrka, Hussvampsskada, antikvarisk medverkan
- 2023:79 Kungens trädgård, Halland, Halmstad stad, fastighet Slottet 1, Fornlämning L1997:4933, L1997:4626, L1997:3939, Arkeologisk förundersökning 2023
- 2023:80 Arkeologisk utredning av sex platser i södra Hallands inland, Halland, Laholms kommun, Veinge och Våxtorp socken samt Laholms lfs, Arkeologisk utredning 2020
- 2023:81 Patrikshill, Halland, Halmstad stad, Kvarteret Bagaren 11, L2023:1852, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2023
- 2023:82 Almedal verksamhetsbyggnad, Halland, Kungsbacka kommun, Frillesås socken, arkeologisk utredning 2021
- 2023:83 Fiberanslutning, Bankgatan i höjd med dess korsning med Köpmansgatan, Halland, Halmstads kommun och stad, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2021
- 2023:84 Gullbranna camping, Halland, Halmstads kommun, Eldsberga socken, arkeologisk utredning 2021
- 2023:85 Hamngatan, ledningsdragnig för parkeringsautomater, Halland, Halmstads kommun och stad, arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2022
- 2023:86 Snöstorp park och fritidsområde, Halland, Halmstads kommun, Snöstorps socken, arkeologisk utredning 2021
- 2023:87 Okome kvarn, antikvarisk utredning inför förbättrad fiskvandring
- 2023:88 Sankt Nikolai kyrka, bilaga till antikvarisk förundersökning 2022
- 2023:89 Varbergs fästning - räddningstrappa, Halland, Varbergs kommun och stad, arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2022
- 2023:90 Kabelschakt i Bankgatan, Hallands län, Halmstad kommun och stad, Bankgatan, RAÅ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2023
- 2023:91 Fjärrvärmeschakt till gamla rådhuset, Hallands län, Falkenberg kommun och stad, Torggatan-Nygatan, Falkenberg RAÅ 16:1/ L1997:2181, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2023
- 2023:92 VA-ledning i Hasslöv, Hallands län, Laholms kommun, Hasslöv socken, Hasslöv 1:26, Arkeologisk utredning 2023
- 2023:93 Slukhållet på NorreKatt Hallands län, Halmstad kommun och stad, Norre Katts park, RAÅ 33:1/L1997:4018 & RAÅ 44:1/ L1997:3939, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2023
- 2023:94 Wallens slott, Stödmurar och terrasser i nordöstra vallgraven. Antikvarisk medverkan.
- 2023:95 Kungsäters kyrkogård, kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan, uppdatering
- 2023:96 Grimmareds kyrkogård, kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan, uppdatering
- 2023:97 Torvblocksrester invid Rotundan, Hallands län, Halmstad kommun och stad, Norre Katts park, RAÅ 33:1/L1997:4018 & RAÅ 44:1/ L1997:3939, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2022
- 2023:98 Arkeologisk förundersökning väst om Nissan, Halland, Övraby s:n, Fotstad 21:1. L2022:7205, Arkeologisk förundersökning 2023
- 2023:99 Arkeologisk förundersökning av L2022:7203, Halland, Övraby socken, Fotstad 21:1, L2022:7203, Arkeologisk förundersökning 2023

KULTURMILJÖ
HALLAND

EN DEL AV HALLANDS KULTURHISTORISKA MUSEUM

POSTADRESS: TOLLSGATAN 7 | 302 32 HALMSTAD | TEL: 035-19 26 00

E-POST: KANSLI@MUSEUMHALLAND.SE | HEMSIDA: WWW.MUSEUMHALLAND.SE